روی خط آفتاب

۸۸۳۱۸۵۵۵-۸۸۳۱۸۵۵۶ پیام کوتاه ۳۰۰۰۱۴۱۴۲۷
aloaftab@gmail.com

۱۷۵۲- برخی از پزشک‌ها خوشگذران و پول پرست هستند. اینها اخلاق ندارند، مبالغ کلان می‌گیرند یک جراحی کنند چرا نباید به اینها خرده گرفت؟ مگر در سریال «درحاشیه» به کل جامعه پزشکی نقد کرده که برخی‌ها ناراحت می‌شوند. اگر نقد نباشد همان می‌شود که برخی پزشکان دلال می‌شوند!(۱/۲۳)

۱۸۰۰- به نظر من حتی پس از اجرایی شدن توافق لوزان و برداشتن تحریم‌ها حتی دلالان داخلی و بین‌المللی بیکار نخواهند نشست و تا آنجا که بتوانند سعی می‌کنند قیمت‌ها در بازار ثبات پیدا نکند و در روند سرمایه‌گذاری بین‌المللی همه تا آنجا که بتوانند به بهانه‌های مختلف حتی سیاسی اخلال ایجاد می‌کنند و این را باید پذیرفت که آن قدر قدرت دارند که مبارزه با آنها کار سختی است. (۱/۲۳)

۱۸۰۴- وقتی در آفتاب یزد خواندم استاندار سابق آقای احمدی‌نژاد یعنی آقای صلاحی زمانی که در مسند استانداری خراسان بوده به علت استقبال از آقای قالیباف از سمت خود برکنار شده فهمیدم سیاست چقدر کینه‌ورز است. (۱/۲۳)

۱۸۱۴- خواستم سوال کنم در صورت مجازات عاملان جنایت در فرودگاه جده چه نوع مجازاتی برای اینها درنظر می‌گیرند. ظاهرا باید اعدام باشد به غیر از این هم نباید رضایت داد.(۱/۲۳)

۱۸۲۰- وزارت نیرو یا شرکت آب همین که قیمت قبوض آب را افزایش دهد نیازی به توصیه صرفه‌جویی در مصرف آب ندارد. حتما در تابستان قیمت‌ها را افزایش دهند بدون شک با توجه به بارندگی‌های اخیر و روزهای آینده نیازی به نگرانی جیره‌بندی آب نخواهد بود. اگر هم نیازی باشد با همان افزایش قیمت مشکل حل می‌شود و مردم در مصرف صرفه جویی خواهند کرد. چون هر چیز گران می‌شود مردم در مصرف آن صرفه‌جویی می‌کنند!(۱/۲۳)

رسول مکرم اسلام(ص) می‌فرمایند: محقرترین منزل‌ها خانه‌ای است که در آن آیاتی از کلام ا...مجید یافت نشود.

۰۹۳۸...

یعنی واقعا بی‌خیال توزیع روزنامه آفتاب در مشهد شدید. در اوج مذاکرات، جنگ یمن، بی‌حرمتی عربستان و... از سر اجبار برخی روزنامه های .... را می‌خوانیم.

۰۹۱۵...

آفتاب یزد: در سطح شهر مشهد روزنامه توزیع می‌گردد حتی تیراژ آن نیز افزایش یافته است اگر چند کیوسک روزنامه نمی‌آورند دلیلش بدهی است که به شرکت توزیع دارند.

به شدت مراقب باشیم پیمانی که هنگام توفان باخدایمان بسته‌ایم را در آرامش فراموش نکنیم و یگانه خداوندعالمیان را همیشه و درهر مکان، شنوا و بینا و آگاه از نیات و دلهایمان بدانیم.

۰۹۳۸...

از چاپ پیامک تبریک روز زن توی روزنامتون کمال تشکر رو دارم. بهترین هدیه به همسرم بود. او واقعا خوشحال شد.

۰۹۳۵...

آفتاب‌یزد: این اقدام برای روز ولادت حضرت علی(ع) نیز تکرار خواهد شد و از ۵روز قبل اطلاع‌رسانی می‌شود.

باعرض سلام فراوان و خسته نباشید. با توجه به اطلاعیه اخیر بانک مرکزی مبنی بر ورشکستگی برخی بانک‌ها، برای جبران این ورشکستگی باید در گام اول هرچه سریع‌تر پرونده‌ها و فعالیت و حساب و کتاب مؤسسات مالی غیرمجاز برای همیشه بسته شود.

۰۹۳۸...

باعرض سلام و ادب و احترام فراوان و خداقوت. کسانی که در ایام نوروز، تابستان و... قصد مسافرت می‌کنند، متأسفانه ازکمبود یا فقدان نمازخانه و مساجد درمیان جاده‌ها و اتوبان‌ها وهمچنین بوستان‌ها رنج می‌برند و این مسئله باعث قضا شدن نمازشان یا حداقل محروم شدن از فیوضات نماز اول وقت می‌شود. انتظار می‌رود با حرکت جهادی متولیان ذیربط و مؤمنین بانی امورخیر با ساخت وساز این اماکن مقدس، دغدغه‌های فوق رفع شود. انشاءا...

۰۹۳۸...

باسلام. به کمیسیون برنامه و بودجه پیشنهاد می‌کنم طرحی ارائه کنند تا از یارانه افراد یارانه‌بگیر ماهانه مبلغ ۱۰۰۰یا۲۰۰۰ تومان کسر و هر ماه به حساب بهداشت و درمان، راه و... واریز کنند تا همکاری و همدلی تحقق یابد.

۰۹۱۱...

در حالی که همه ادارات در آخرسال به همه کارکنان خودپاداش وعیدی می‌دهند آموزش و پرورش نه تنها پاداشی نمی‌دهد که حتی از حقوق قانونی کارمندانش می‌کاهد. اینجانب دبیر آموزش وپرورش شهرستان خرامه فارس هستم و در اسفند۹۳ به‌خاطرافزایش سنوات تجربی مستحق ارتقای رتبه شدم و مبلغ ۸۲۰هزارتومان درفیش اسفند اینجانب درج شد ولی مبلغ ۵۴۰هزارتومان آن را ازحقوق اینجانب کسرنمودند وعلت را نداشتن بودجه اعلام کردند. آیا این عدالت است که حق و نتیجه زحماتم را ندهند؟ ما به چه کسی شکایت کنیم؟ از فیش اسفند اینجانب مبلغ ۵۴۰هزارتومان برداشته‌اند و هیچ کس پاسخگو نیست. ما فقط به روزنامه شما دادخواهی داده‌ایم. لطفا پیگیری نمایید.

۰۹۱۷...

پیام های مردمی در صفحات۲-۶-۸-۱۲

شرکت‌های فراملی و اقتصاد رو به رشد ایران

محمد جواد پهلوان کارشناس ارشد حقوق تجارت بین الملل

ظهور شرکت‌های چند ملیتی یکی از بارزترین نشانه‌های جهانی سازی اقتصاد می‌باشد. با ظهور اینگونه شرکت‌ها عالم تجارت بین الملل نیز دچار تحول گردید و مسائل چندی را با خود به بار آورد.در این میان گروههایی بدان اعتراض کردند و آن را مخرب دانستند و گروههایی نیز از آثار مثبت آنها بر جوامع سخن برآوردند و منکر نتایج ناگوار آن گردیدند. شرکت‌های چندملیتی در سراسر جهان به عنوان یک واقعیت سیاسی و اقتصادی قدرتمند قلمداد می‌شوند. مهمترین مکانیسم برای انتقال تکنولوژی در دهه‌های اخیر به راه اندازی شرکت‌های چندملیتی بوده است. در این تحقیق سعی داریم چگونگی تحقق عملکرد مثبت حقوقی اینگونه شرکتها را در کشورهای میزبان و تاثیر آنها را بر فرآیند جهانی شدن و به‌خصوص بر امنیت ملی کشورها توصیف نماییم و شرایطی را که در آن می‌توان از فعالیت شرکت‌های چند ملیتی به‌طور مناسب بهره برداری کرد عنوان نماییم و به عبارت دیگر این موضوع را که چگونه شرکتها می‌توانند عملکرد مثبت یا منفی در فعالیت‌هایشان از خود بروز دهند را توصیف نماییم.

تعریف شرکت‌های چند ملیتی

تعریف مورد توافقی برای شرکت‌های چند ملیتی وجود ندارد. در بسیاری از متون واحد تجاری شرکت چند ملیتی به‌عنوان شرکتی تعریف شده است که راه اندازی ، تولید و تاسیسات مستقر در حداقل دو کشور را تحت مدیریت و کنترل خود دارد. گروه شخصیت‌های برجسته The Group of Eminent persons شرکت‌های چند ملیتی را به این شکل تعریف کرده‌اند: شرکت‌های چند ملیتی شرکت‌هایی هستند که تولید یا خدمات تاسیسات خارج از کشور محل تشکیل خود را در مالکیت وکنترل خود دارند شرکت‌های مزبور همیشه خصوصی نیستند بلکه همچنین می‌توانند به‌صورت تعاونی یا تحت مالکیت دولت باشند.

کمیسیون ملل متحد درمورد قانون تجارت بین الملل یک شرکت چند ملیتی را به شرح ذیل تعریف می‌کند:

اصطلاح شرکت چند ملیتی شامل شرکت‌هایی می‌گردد که از طریق شعب فرعی ، شاخه‌ها یا شرکت‌های وابسته یا سایر سازمان‌ها در امور بازرگانی اساسی یا سایر فعالیت‌های اقتصادی کشور میزبان دخالت دارند.ولی کنترل یا تصمیم‌گیری‌های آنان در کشور یا کشورهای دیگری که کشورهای مادر خوانده می‌شوند متمرکز است. اما به نظر می‌رسد که تعریف زیر از شرکت‌های چند ملیتی صحیح تر باشد:

شرکت چند ملیتی شرکتی است که دارای شرکت‌های فرعی در سراسر دنیاست و از طریق سرمایه گذاری مستقیم و غیرمستقیم در خاک کشورهای دیگر به فعالیت تجاری می‌پردازد.

تعریف جهانی شدن

جهانی شدن اصطلاحی است که از اواسط دهه ۱۹۸۰ متداول شده است و امروزه اغلب به جای بین المللی شدن و فراملیتی شدن به کار می‌رود.این اصطلاح به گستره وسیعی از تغییرات اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی دلالت می‌کند، بنابراین تفسیرها و تعبیرهای گوناگونی از آن شده است. به عبارت دیگر بین المللی شدن را می‌توان فرآیند درهم تنیدگی اقتصادهای ملی از راه تجارت بین المللی دانست از سوی دیگر فراملیتی شدن به مفهوم شکل‌گیری موسسات تولیدی بر پایه عملیات برون مرزی از راه سازمان‌ها و موسسات چند ملیتی است.

نقش شرکت‌های چند ملیتی در فرآیند جهانی شدن

جهانی شدن فرآیندی است که از ابتدای تاریخ بشر وجود داشته و از همان زمان میزان اثرگذاری آن رو به فزونی بوده، اما اخیراً شتاب ناگهانی در آن پدیدار شده است .

جهانی شدن با نوگرایی و توسعه سرمایه داران همزمان بوده ، اما اخیراً در آن شتاب ناگهانی به وجود آمده است .

جهانی شدن یک فرآیند متأخر است که با سایر فرآیندهای اجتماعی همچون فرا صنعتی شدن ، فرانوگرایی یا شالوده‌شکنی سرمایه داری همراه است. جهانی شدن در حوزه‌های مختلف علوم مورد بحث قرار گرفته و بسیاری از مفاهیم را وادار به باسازی معنایی کرده است. از این منظر ، جهانی شدن را عامل شکننده ای برای اندیشه‌های علمی و دانشگاهی در آغاز قرن بیست و یکم می‌دانند . باید توجه داشت که جهانی شدن با مفهوم نوین آن ، محصول تعاملات فراملی است که طی دو، سه دهه گذشته عینیت پیدا کرده است. جهانی شدن، به معنای توسعه جهانی مقوله‌های مادی و معنوی است که منجر به باسازی تولیدات جدید در قلمروهای سیاسی ، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شده و معنای متفاوتی را در این حوزه‌ها به وجود آورده است .به یک تعبیر می‌توان گفت که جهان تا کنون چندین موج از فرآیند جهانی شدن را پشت سر نهاده است و وجوه مشترک تمام این مراحل هم توسعه تجارت ، گسترش فناوری، مهاجرت وسیع و اختلاط فرهنگ‌ها بوده است. اما ویژگی بارز موج نوین جهانی شدن که پس از دو جنگ جهانی و بروز رکود بزرگ آغاز شد، همانا کاهش هر چه بیشتر هزینه‌های حمل و نقل و توسعه شرکت‌های چند ملیتی است و شرکت‌های چند ملیتی هم موتور محرکه جهانی‌سازی اقتصاد محسوب می‌شوند . این گونه شرکت‌ها هستند که با پشت سر نهادن مرزهای سیاسی و به حاشیه راندن دولت‌های ملی، باعث ادغام هر چه بیشتر اقتصادهای ملی در اقتصاد جهانی می‌شوند. دوره پس از جنگ جهانی دوم، به‌عنوان دوره تلاش برای دستیابی به نوسازی و توسعه در کشورهای توسعه نیافته، شناخته شده است.

شرکت‌های چند ملیتی در چند دهه اخیر از بازیگران عمده در بازار جهانی بوده اند. این شرکت‌ها در ابتدا محدود و متعلق به چند کشور بزرگ صنعتی جهان بوده و اکثرا از انحصار نسبی در ارائه محصولات یا خدمات برخوردار بودند، اما امروزه، شرکت‌های چند ملیتی در بسیاری از کشورها وحتی در تعدادی از کشورهای جهان سوم شعبه تاسیس کرده اند و در تولید نیز از انحصار چندانی برخوردار نیستند. در حال حاضر، این شرکت‌ها بیشتر به دنبال بقا و حفظ منافع اقتصادی خود هستند، زیرا در جهان پر تحرک و تحول امروز که از غول‌های اقتصادی دیروز چندان خبری نیست و شرکت‌ها همچون کالاها، عمر کوتاه‌تری در بازارهای جهان شمول دارند، اینگونه شرکت‌ها ناگزیرند که از همه توان خود برای رقابت در صحنه‌های اقتصادی بهره گیرند.

نظام اقتصاد جهانی با مداخله در امور کشورها و نمایش فاصله‌ها ، باعث شده است که ستیز طبقاتی در جهان بروز کند و قشرهای گوناگون مردم در برابر یکدیگر قرار گیرند. شرکت‌های چند ملیتی به صورت امروزی، در حقیقت اعضا و اجزای تشکیل دهنده کارتل‌های چند ملیتی می‌باشند که با قدرت انحصاری به آسانی کنترل بازار را در دست دارند. هرچند وجود این شرکت‌ها پدیده نوظهور نیست و نمونه هایی از آن رادر سده نوزدهم می‌توان مشاهده کرد، اما آنچه امروز به نام شرکت‌های چند ملیتی موردتوجه است، از لحاظ نوع و هدف‌های فعالیت، تفاوت فاحش با شرکت‌های اولیه دارد.

در سال‌های اخیر ، شرکت‌های چند ملیتی نه تنها از لحاظ حجم بلکه از نظر حوزه جغرافیایی فعالیت، وسعت و توسعه غیرقابل تصوری یافته اند به‌گونه‌ای که بسیاری از این شرکت‌ها از نظر حجم فعالیت اقتصادی، درآمد و ذخایر سرمایه‌ای از بسیاری ازکشورهای جهان بزرگتر هستند. این شرکت‌ها بخش اعظم تولید بین المللی، تجارت جهانی و کنترل بر فناوری را در دست دارند و تسلط بر چنین قدرت اقتصادی عظیم، آنها را قادر می‌سازد که در کشورهای مورد نظر بر قدرت سیاسی نیز نظارت و کنترل خود را اعمال نمایند و هر زمان که لازم آید، برای رسیدن به هدف‌های اقتصادی و سیاسی خود از قدرت خود استفاده کنند. آنها تنها با جابه جا کردن ذخایر پولی خود از یک کشور به کشور دیگر، می‌توانند بحران مالی و ارزی ایجاد نمایند و موجبات سقوط اقتصادی و سیاسی یک کشور را فراهم آورند همانند بحران مالی و اقتصادی شرق آسیا در سال ۱۹۹۷ شرکت‌های چند ملیتی، بزرگترین بهره وری را از تحولات ناشی از جهانی سازی در بخش اقتصاد، به خود اختصاص داده اند، زیرا آزادی تجارت، آزادی حرکت سرمایه، خصوصی سازی و ... همگی بدان معنی است که این شرکت بازارهای جهان را بدون حد و مرز در اختیار دارند و می‌توانند بر اساس خواست خود و بدون توجه به برنامه‌ها یا تاثیرات اقتصاد محلی، در هر منطقه که بخواهند به تولید و توزیع یا توقف فعالیت‌های اقتصادی بپردازند. شرکت‌های چندملیتی با آزادی عمل به دست آورده توانستند از تمرکز تولید در یک کشور رها شوند و به تولید غیرمتمرکز و گسترده (از نظر جغرافیایی) روی آورند و به این ترتیب، ضمن کاهش خطر پذیری (ریسک)در مقابل رکود و بحران‌های اقتصادی محلی، خطرات و زیان‌های ناشی از انقلاب‌ها و مخالفت‌ها علیه خود را به حداقل برسانند .

در حال حاضر، ۳۰ درصد دارایی‌های مولد خصوصی جهان در دست شرکتهای چند ملیتی است و الگوی مالکیت این دارایی‌ها نیز بسیار متمرکز می‌باشد، به گونه‌ای که نیمی از آن به یک درصد از شرکتها تعلق دارد.

شرکتهای فراملی با وجود ابعاد غول پیکر خود سریعا در حال رشد هستند، به گونه‌ای که روز به روز امپراتوری‌های عظیم صنعتی و تجاری خود را گسترش می‌دهند و به شکل فزاینده‌ای در بخش‌های وسیع‌تری از حیات اقتصادی کشورها رخنه می‌کنند.

استدلال‌ها در حمایت از شرکت‌های چند ملیتی

۱- منافع تکنولوژیک:

امروزه در این مورد باوری قوی وجود دارد که تغییر تکنولوژیک نقش غالب و نافذی در هر فرآیند توسعه دارد. شرکت‌های چند ملیتی ضمن انتقال ماشین آلات و تجهیزات مدرن به کشورهای میزبان پیچیده ترین دانش تکنولوژیک در مورد فرآیندهای تولید را در اختیار آنان قرار می‌دهند. از نظر تاریخی تاکنون مهم‌ترین مکانیسم برای انتقال تکنولوژی صنعتی به یک کشور کمتر توسعه یافته تشکیل شعب فرعی عملیاتی شرکت‌های چند ملیتی در کشور مزبور بوده است که با هدف خاص بهره برداری از فرصت‌های ایجاد شده بر اساس بازارهای اقتصاد محلی و منابع مادی و انسانی صورت می‌گیرد. این نکته تایید شده است که انتقال تکنولوژی توسط شرکت‌های چند ملیتی متضمن منافع اجتماعی بالقوه ای می‌باشد زیرا کشورهای کمتر توسعه یافته را از پرداخت هزینه‌های بالای بازآفرینی پیشرفتهای صنعتی معاف می‌کند.

۲- ارتباط کاری و رویه‌های اشتغال:

شرکت های چند ملیتی اثرات عمده ای بر ارتباطات کاری و رویه‌های اشتغال دارند. در حقیقت شرکت‌های چند ملیتی حجم عظیمی از مشاغل را با دستمزدهایی که غالبا بالاتر از میانگین منطقه ای است ایجاد می‌کنند به بیان دیگر ریزش درونی سرمایه خارجی سطح کل دستمزدهای حقیقی نیروی کار را بالا می‌برد.

۳- پرداخت مالیات:

مالیاتهایی که به منافع شرکت‌های چند ملیتی تعلق می‌گیرد عایدی مهمی برای کشور میزبان محسوب می‌شود با مالیاتهای وضع شده بر منافع این شرکت‌ها و مشارکت مالی در عملیات محلی آنها و دولت میزبان به‌نحو بهتری قادر می‌گردد تا منابع مالی عمومی را در جهت پروژه‌های توسعه فعال نماید.

۴- رقابت فزاینده:

حضور یک شرکت چند ملیتی رقابت را تشدید می‌کند. انحصارات محلی را می‌شکند و محصولات بهتری را با هزینه پایین ایجاد می‌کند.رقابت تجاری به واسطه وجود شرکت‌های خارجی تشدید می‌گردد به‌ویژه وقتی که شرکت‌های داخلی اکتساب فن نموده یا این که به دلیل رقابت خارجی مجبور می‌شوند که روش‌های اساسی‌تری را در امر تولید و خدمات اتخاذ کنند.

۵- توسعه و بهبود رفاه:

کرارا اظهار شده که عملیات شرکت‌های چند ملیتی می‌تواند از راههای مهمی به فرآیند توسعه کشورهای درحال توسعه میزبان کمک کند.شرکت‌های چند ملیتی سرمایه و ارز را از طریق صادرات محصولات شعب خود تزریق می‌کنند. این شرکتها انواع جدیدی از اشتغال را ایجاد می‌کنند و با این کار سطوح مهارت نیروهای کار محلی را از طریق تجارب شغلی و آموزش رسمی بالاتر می‌برند. در توسعه منابع طبیعی شرکت چند ملیتی مستقیما محصولات را در بازار جهانی می‌فروشد یا مواد خام را جهت عملیات منسجم بین المللی به کار می‌گیرد.

۶- ثبات و استحکام:

یکی از مزیت‌های عمده جذب شعبه ای از یک شرکت چند ملیتی به یک منطقه ناشی از این است که تنها تعداد کمی از این شرکتها ورشکست می‌شوند. در واقع شرکت‌های بزرگ مجاز به عدم موفقیت نیستند و در مقابل توسط اقدامات مختلف دولتی حمایت می‌شوند.شرکت‌های چند ملیتی نه تنها از طرف دولت کشور مادر حمایت می‌شوند بلکه تعداد کمی از آنها متحمل خطرات جدی می‌شوند. شرکت‌های چند ملیتی ورشکست نمی‌شوند زیرا دارای قابلیت انعطاف محلی قابل ملاحظه ای می‌باشند و می‌توانند محصولات را از تاسیسات پر زحمت به طرف مناطق دارای قابلیت تولید منتقل کنند.

استدلال‌ها بر ضد شرکت‌های چند ملیتی

۱- انحصار:

شرکت‌های چند ملیتی ویژگی انحصاری دارند . رقبای فعال در یک بازار الیگارشی با سرمایه گذاری مستقیم قصد کنترل بازارهای یکدیگر را می‌نمایند و شرکت انحصارگری که احساس می‌کند به زودی به‌عنوان یک انحصارگر از بازار به خارج رانده می‌شود اقدام به سرمایه گذاری مستقیم در یک کشور خارجی دیگر می‌کند.

جنبه‌های انحصار گرایانه شرکت‌های چند ملیتی برای کشور میزبان پیچیده و خطرناک است . به دلیل وضع انحصاری شرکت‌های چند ملیتی غالبا کنترل صنایع کلیدی یا بخش هایی از اقتصاد کشور میزبان را در دست دارند.شرکت‌های قدیمی معمولا کنترل بخش‌های کشاورزی و معادن را در دست دارند در حالی که شرکت‌های جدید چند ملیتی کنترل صنایع تولید کننده محصولات کارخانه ای با کیفیت تکنولوژیک بالا مانند صنایع شیمیایی و الکترونیک را در دست دارند.

۲- سیطره بر منابع طبیعی و مواد خام:

مطالعات و بررسی‌ها در مورد موسسات چند ملیتی حاکی از آن است که تحرکات آنها برای سرمایه گذاری مستقیم خارجی بر ۵ دسته ملاحظات استراتژیک استوار است که یکی از آنها جست‌وجوی مواد خام است . جست‌وجوکننده‌های مواد خام این مواد را از هر کجا که پیدا شود برای صادرات یا فرآیندهای بعدی و فروش در کشور میزبان استخراج می‌کنند. موسسات فعال در زمینه نفت، معادن، زراعت و صنایع جنگلی در این مقوله جای می‌گیرند.

۳- حجم فعالیت و قدرت شرکت‌های چندملیتی:

یک ویژگی مرکزی شرکت‌های چند ملیتی، بزرگی آنها می‌باشد . به همین دلیل قادرند فعالیت‌ها و عملیاتی در ابعاد جهانی داشته باشند . حجم فروش سالانه تعدادی از شرکت‌های چند ملیتی متجاوز از کل تولید ناخالص ملی کشورهای در حال توسعه ای است که در آنها فعالیت می‌کنند.

برای مثال، در سال ۱۹۸۵ حجم فروش ناخالص دو شرکت از بزرگترین شرکت‌های چند ملیتی (جنرال موتورز و اگزون) بیشتر از تولید ناخالص ملی کل پنج کشور در حال توسعه چین ،برزیل،هند،مکزیک و ایران بوده است.

چنین حجم عظیمی به شرکت‌های چند ملیتی قدرت اقتصادی و بعضا سیاسی زیادی در برابر کشورهایی می‌دهد که در آنها فعالیت دارند . این قدرت عمدتا به‌واسطه وضعیت غالب چند انحصاری شرکت‌های مزبور در بازار تقویت می‌شود. به این معنا که آنها در بازارهای تولیدی که در تصرف تعداد کمی فروشنده و خریدار است فعالیت می‌کنند.

۴- مشکلات تکنولوژیک:

شرکت‌های چند ملیتی به‌طور وسیعی تکنولوژی پیشرفته را منتقل می‌کنند اما تکنولوژی مناسب برای یک کشور پیشرفته نه می‌تواند و نه احتمال دارد که برای یک ملت در حال توسعه مناسب باشد.

در مورد تکنولوژی نگرانی هایی وجود دارد . بعضی حکومتها معتقدند که شرکت‌های چند ملیتی به وابستگی تکنولوژیک کشورهای در حال توسعه دامن می‌زنند. در مورد بهره برداری از تکنولوژی بدون انطباق آن با شرایط محلی نگرانی وجود دارد. نگرانی وقتی است که شرکت‌های چند ملیتی شعب فرعی محلی را از دسترسی به تکنولوژی جهانی باز می‌دارند.

۵- مذهب و میراث فرهنگی:

در بعضی موارد یهودی یا مسیحی بودن و مواریث فرهنگی تعدادی از شرکت‌های چند ملیتی با سنن کشورهای میزبان تعارض دارد.برای مثال در خاورمیانه مدیران و تکنیسین‌های شرکت‌های نفتی برخوردی بی بندوبار با مسئله استفاده از الکل و ... دارند که در تعارض مستقیم با تعالیم اسلام است. پذیرش زنان در غرب در مقام مجری و گماشتن آنان در مسئولیت‌هایی که شامل مذاکره و اتخاذ تصمیم است غالبا در خاورمیانه،آسیا و آفریقا ایجاد کشمکش با فرهنگ محلی می‌کند. از آنجا که شرکت‌های چند ملیتی خود را با استانداردهای در حال تغییر جهان غرب همخوان می‌کنند لذا اغلب به‌عنوان تحمیل کننده امپریالیسم فرهنگی بر بیشتر کشورهای میزبان سنتی از طریق انتقال ارزش‌های مدیریتی ، اخلاق کاری و وجدان اجتماعی قلمداد می‌شوند.

۶- وضع مالیات:

شواهد قوی و روشنی وجود دارد که شرکت‌های چند ملیتی عملیات خود را به نحوی اداره می‌کنند که میزان مالیات متعلق به خود را به حداقل برسانند . یکی از روش‌ها تشویق کشورهای میزبان به رقابت در زمینه اعطای معافیت‌های مالیاتی برای جذب سرمایه‌های خارجی است.این معافیت‌ها بعضا با وضع مالیات از سوی دولت مادر بر درآمدهای بالایی که نصیب شرکت‌های چند ملیتی می‌گردد خنثی می‌شود. تمایل بر این است که درآمد به طریقی اختصاص یابد که در کشورهای میزبان که نرخ مالیات عمدتا بالاتر است درآمد پایین تر نشان داده شود و درآمد به حساب کشور مادر افزایش یابد یا به کشورهایی که نرخ مالیات پایین دارند و تحت عنوان (پناهگاه‌های مالیاتی) شناخته می‌شوند منتقل گردد.

۷- اعمال حاکمیت:

بعضی کشورهای میزبان دریافته اند که کنترل خارجی بر بخش صنایع کلیدی به زیان امنیت ملی و سیاست خارجی مستقل آنهاست. در حقیقت فعالیت شرکت‌های چندملیتی به‌ویژه در حالتی که دولت میزبان یک کشور در حال توسعه باشد بدون بار مالی برای دولت میزبان نیست . یک شرکت چندملیتی نمایانگر نوعی تهاجم قدرت است و یک بخش مهم اقتصاد را از کنترل سیاسی مسئولان جدا می‌سازد. یکی از نگرانی‌های کشورهای میزبان این است که کشور مادر شرکت‌های چند ملیتی را به‌عنوان ابزار سیاست خارجی خود به کار می‌گیرند.ارتباط بین شرکت‌های چند ملیتی و کشورهای مادر همیشه این موقعیت را برای کشورهای مزبوز فراهم می‌کند تا علیه کشورهای در حال توسعه میزبان در معاملات با شرکت‌های چند ملیتی از فشارهای دیپلماتیک استفاده کنند. این مسئله وقتی شدت پیدا می‌کند که زمینه‌های عملیات این شرکتها به شکل حساسی با منافع حیاتی دولت مادر پیوند داشته باشد. همچنین غالبا این ترس وجود دارد که شرکت‌های چند ملیتی قدرتمند بتوانند بر سرمایه و مشاغل محلی کنترل یابند.و در نتیجه نفوذ قابل‌ملاحظه‌ای بر تصمیمات سیاسی در تمام سطوح اعمال کنند. در موارد افراطی آنها حتی مستقیما با پرداخت هایی مقامات دولتی را در بالاترین سطوح به فساد می‌کشند. یا به‌طور غیرمستقیم با کمک هایی به احزاب سیاسی کشور میزبان فرآیند سیاسی کشور میزبان را منحرف می‌کنند.برای مثال شرکت‌های چند ملیتی آشکارا جایگاه مهمی در اقتصاد سیاسی کنیا دارند. از همین رو شعب این شرکتها به‌طور نسبی فارغ از قیود بازار محلی و تضییقات دولتی کنیا در دوره قبل از استقلال عمل می‌کردندو نقش قابل ملاحظه‌ای بر رهبری سیاسی کشور داشتند.

تعریف امنیت ملی

امنیت ملی حالتی است که ملتی فارغ از تهدید از دست دادن تمام یا بخشی از جمعیت ، دارایی یا خاک خود به سر برد. در تعریفی دیگر امنیت از نظر مفهومی به وضعیتی اطلاق می‌شود که نیروهای حفظ کننده وضع موجود توان این محافظت را از نیروهای شناخته شده برهم زننده آن داشته باشند.

مفهوم حاکمیت و دولت

حاکمیت و دولت از جمله مفاهیم پیچیده ای است که مورد بحث و نقادی صاحب نظران و اندیشمندان قرار گرفته است این پیچیدگی ناشی از آمیختگی این دو مفهوم با یکدیگر است.به‌گونه‌ای که مرزبندی میان آنها دشوار می‌نماید.

دولت به تعبیری بالاترین نهاد سیاسی و حقوقی به شمار می‌رود که صلاحیت اعمال انحصاری حاکمیت را دارد.از این رو حاکمیت ویژگی اصلی و شاخصه دولت شناخته می‌شود .«کاره دومالبرگ» دانشمند فرانسوی حاکمیت را «ویژگی برتر می‌داند برتری از آن جهت است که هیچ‌گونه قدرت دیگر را برتر از خود یا در رقابت با خود نمی‌پذیرد.»

«لو آزور» اندیشمند دیگر معتقد است که حاکمیت به دولت به کشور موجودیت می‌بخشد.و از دولت کشور تفکیک‌ناپذیر است. دردوران بسیار دور حاکمیت دولت به‌عنوان یک واقعیت عینی در قالب دولت شهرهای یونانی متجلی بود با این همه مفهوم تئوریک آن در قرون وسطی بر مبنای «تئوری الهی» شکل گرفت که بر پایه آن قدرت سیاسی و اعمال حاکمیت انحصاری در اختیار ارباب کلیسا و دین مداران قرار داشت و گستره جغرافیایی آن نیز از مرزهای معین سرزمینی فراتر می‌رفت.

دولتها و پذیرش شرکت‌های چند ملیتی

با پیدایش عصر چند ملیتی‌ها بسیاری از مفاهیم مانند حاکمیت ملی ، منافع ملی و امنیت ملی دچار تحول بنیادین گشته است. از قرن ۱۶ ناسیونالیسم و ملت گرایی خمیرمایه تشکیل دولت‌های ملی بود و اعمال حاکمیت دولتها نیز در راستای تضمین منافع ملی ارزیابی می‌شد.از این رو دانشمندانی نظیر هگل عملکرد دولت را «خیر اعلا» می‌دانستند.با گسترش روابط بین المللی و جهانی شدن زندگی اقتصادی ملتها و ظهور عوامل فراملی همچون ایدئولوژیها و وابستگی اقتصادی این معیارهای سنتی دستخوش تحول گردید و قدرت حاکمیت دولتها به عواملی نظیر منابع انسانی چشمگیر، توان بالای تکنولوژیک ، مساحت گسترده و منابع طبیعی وابسته گشت.

توزیع قدرت نیز در روابط بین المللی بر مبنای اقتصادی قرار گرفت چنان که امروزه اقتصاد دولتها بدون پشتوانه اقتصادی، مالی و فرهنگی و سیاسی بی معنا به نظر می‌رسد.

منشاء خطر برای ملت‌ها برخلاف دوران گذشته که تهاجم نظامی خارجی بود اینک سلطه اقتصادی است.در سایه رشد نظام جهانی و بین المللی شدن امور مرزهای دولتی نیز کارآیی سنتی خود را از دست داده اند و کار تضمین منافع ملی تا اندازه زیادی از چارچوب حاکمیت دولتها خارج و به نهادهای بزرگ تولیدی و اقتصادی واگذار گردیده است.مصداق روشن این وضع قدرت ایالات متحده آمریکاست که به علت آمیختگی مسائل امنیتی و اقتصادی پس از جنگ جهانی دوم تا حدود چشمگیری به قدرت چند ملیتی‌ها وابسته شده است. دولت‌ها تا اندازه زیادی سیاست خارجی خود را با درنظر گرفتن منافع کلی بلوک اقتصادی که به آن وابسته اند تنظیم می‌کنند. از سوی دیگر جهانی شدن اقتصاد یکپارچگی ملت کشور را به‌عنوان واحد سازمان دهنده مرکزی امور داخلی و خارجی مورد تهدید قرار داده و داعیه دولتها را زیر سوال برده است.

در زمینه داخلی محدود شدن دایره حاکمیت دولتها تحت تاثیر عملکرد چند ملیتی‌ها اصلی ترین رسالت دولت یعنی استمرار دموکراسی در جامعه را زیر سوال می‌برد.بر این اساس دولت‌ها دیگر نهادی سیاسی به شمار نمی‌روند که وظیفه‌شان تامین رفاه عمومی و توزیع عادلانه امکانات اقتصادی باشد بلکه به تعبیرمارکسیست‌ها «کمیته اجرایی طبقه حاکم» و نماینده شرکت‌های چند ملیتی خواهند بود.زیرا دولتها بر طبقاتی اتکا دارند که حاکمیت خود را مدیون آنها هستند.

با این همه آیا می‌توان نتیجه گرفت که با محدودیت هایی که چند ملیتی‌ها برای دولت‌ها پیش آورده اند دولت‌ها و چندملیتی‌ها در تعارض و تقابل با یکدیگرند؟

پاسخ قطعا منفی است زیرا چند ملیتی‌ها و دولتها نه تنها به‌طور بنیادین در تضاد با یکدیگر نیستند بلکه بازوی کمکی یکدیگر نیز به شمار می‌آیند.این در درجه نخست ناشی از ماهیت دولتها و وابستگی آنها به پایگاه اجتماعی – اقتصادیشان که متکی به این شرکتهاست می‌باشد . در درجه دوم نیاز متقابلی مطرح است که دولتها و چند ملیتی‌ها به یکدیگر احساس می‌کنند.موفقیت‌های اقتصادی دولتها بستگی به میزان فعالیت چند ملیتی‌ها دارد و در عین حال توفیق چند ملیتی‌ها نیز در گرو حمایت سیاسی دولتها است.

شرکت‌های چند ملیتی نهادهای بزرگ صنعتی و مالی هستند که خاستگاه اصلی آنها کشورهای پیشرفته صنعتی ولی میدان عملکرد و رشد آنها کشورهای جهان سوم است. تحولات نظام سرمایه داری در عصر شرکت‌های چند ملیتی پس از جنگ دوم سبب گردید که مباحث مربوط به امپریالیسم سرمایه داری از قالب سنتی خود مبتنی بر روابط زورمدارانه و استعمارکلاسیک میان کشورهای صنعتی و قدرتمند و کشورهای تحت سلطه خارج شود و بر محور جدید توسعه یافتگی کشورهای صنعتی و توسعه نیافتگی کشورهای جهان سوم قرار گیرد.پس از جنگ جهانی دوم نظرات خوشبینانه ای در مورد نقش نظام سرمایه داری غرب و توان چند ملیتی‌ها ابراز گردید و این گمان را پیش آورد که دوران جدیدی از همکاری جانشین نظام تقابل گرای قبلی شده که عامل موثری در پر کردن شکاف عمیق میان کشورهاست و می‌تواند محور اصلی همکاری و ثبات بین المللی به شمار آید. اما چند ملیتی‌ها تنها نتوانستند به چنین آرمانی جامه عمل بپوشانند بلکه به نابرابری در زمینه اقتصادی و صنعتی و عمیق‌تر شدن شکاف میان کشورها افزودند.

جلوگیری از دستیابی کشورهای جهان سوم به تکنولوژیهای تولیدی و بستن راه انتقال آن و سوق دادن این کشورها به سوی تکنولوژی مصرفی ، نظارت بر تولیدات و فعالیتهای صنعتی کشورهای جهان سوم و فلج کردن امکانات و از مدار خارج نمودن تولیدات استراتژیک این جوامع تا جایی که امروزه کشورهای جهان سوم نیازمند محصولات کشاورزی کشورهای صنعتی شده اند از جمله اقدامات چند ملیتی‌ها بوده است.

با این همه چند ملیتی‌ها هنوز از نفوذ و اقتدار غیرقابل انکاری برخوردارند. عملکرد چند ملیتی‌ها در جهان سوم نه‌تنها منطبق با منافع ملی و حاکمیت ملی این کشورها نیست بلکه کشورهای جهان سوم بیش از گذشته تحت سیطره چندملیتی‌ها در آمده اند به‌گونه‌ای که باید مسائل داخلی خود را نیز با منافع این شرکتها منطبق و به نوعی از اعمال حق حاکمیت در سرزمین خودشان به سود شرکت‌های چند ملیتی چشم پوشی کنند.

نمونه روشن این امر قرارداد چند جانبه سرمایه گذاری MAI است که از سال ۱۹۹۵ در میان اعضای سازمان همکاری و توسعه اقتصادی OECD به مرحله اجرا در آمد که بر اساس آن«کشورها متعهد شدند از سرمایه گذاری‌های خارجی در برابر انقلاب‌ها، اعتراضات مردم، اعتصابات کارگری یا تحریم کالاهای خارجی توسط مردم و مسائلی از این دست حمایت کنند.

تشدید وابستگی

از جمله دیگرعوامل محدودکننده حاکمیت دولتها در عصر شرکت‌های چند ملیتی تشدید وابستگی است که علیرغم دستیابی کشورهای جهان سوم به استقلال سیاسی آنها همچنان در تارهای عنکبوتی وابستگی به نظام سرمایه داری غربی باقی مانده اند.

به‌علت نیازهای اقتصادی جوامع انسانی به یکدیگر و گستردگی روابط تجاری، بازرگانی و بین المللی شدن زندگی اقتصادی از دوران سرمایه داری صنعتی در قرون ۱۸ و ۱۹ وابستگی به‌صورت عامل تعیین‌کننده‌ای در روابط کشورها درآمده و به‌تدریج که نظام سرمایه داری گسترده تر شده این عامل به زیان کشورهای جهان سوم و به سود قطب‌های پیشرفته عمل کرده است. در این میان شرکت‌های چند ملیتی بارزترین محصول تحول نظام سرمایه داری به شمار می‌روند.

تشدید وابستگی کشورهای جهان سوم به قطب‌های صنعتی در عصر شرکت‌های چند ملیتی ناشی از عامل تکنولوژی، سرمایه‌گذاری‌ها و شرایط اقتصادی – اجتماعی است.مکانیسم و عملکرد چند ملیتی‌ها و پویایی رو به رشد سرمایه داری در درجه نخست متکی بر عامل تکنولوژی است که کشورهای جهان را به دو دسته تولید کننده و کنترل کننده تکنولوژی و مصرف‌کننده تکنولوژی تقسیم نموده است. به‌عنوان مثال چنانچه کشوری بخواهد از سیستم ارتباطاتی پیشرفته برخوردار گردد بدون تردید نیازمند تکنولوژی ماهواره است یا اینکه پاسداری از مرزها و تضمین امنیت ملی در گرو مجهز شدن ارتش به تسلیحات مدرن و پیشرفته است از سوی دیگر این تکنولوژی‌ها سرمایه بر بوده و سرمایه گذاری‌ها را در سطح وسیع‌تر مطرح می‌کند در نتیجه کشورهای جهان سوم در حوزه مصرف و سرمایه گذاری به این نهادهای تولیدی و صنعتی وابسته می‌شوند.شرکت‌های چند ملیتی از امکانات مالی این کشورها در جهت رشد و گسترش خود بهره می‌جویند و گاه از طریق اعطای وام و مقروض کردن این کشورها به مشکلات مالی آنها می‌افزایند.

تشدید چنین وابستگی هایی سبب می‌شود که حاکمیت ملی و استقلال عمل کشورها در روابط بین المللی رنگ ببازد.

راهکار حقوقی برای تحقق عملکرد مثبت شرکت‌های چند ملیتی

بر اساس تحقیقات و مطالعات انجام شده در جهان و در داخل کشور سرمایه گذاری مستقیم خارجی موثر بر رشد اقتصادی بوده و یکی از مهم‌ترین تسریع کننده‌های رشد اقتصادی در کشورهای درحال توسعه می‌باشد. بنابراین بایستی عرض کرد که سرمایه گذاری خارجی به طور اعم و فعالیت شرکت‌های چند ملیتی در کشورهای میزبان و به‌خصوص کشورهای درحال توسعه مفید است و باعث رشد و توسعه اقتصادی این کشورها می‌شود.اما این مفید بودن فعالیتهای شرکت‌های چندملیتی بدین معنا نیست که شرکت‌های چند ملیتی به‌طور کلی مطلق العنان باشند و آزادانه هر گونه که خواستند کار کنند.

درمبحث شرکت‌های چند ملیتی یکی از مهمترین مباحثی که طرح می‌شود مبحث کنترل حقوقی شرکت‌های چندملیتی می‌باشد. کنترل شرکت‌های چند ملیتی به معنای تحت قاعده درآوردن فعالیت‌های شرکت چند ملیتی تعریف شده است. یعنی ایجاد محدودیت‌ها و قیود و شروطی که شرکت‌های چند ملیتی باید در فعالیت و سرمایه گذاری خود در کشورهای میزبان این قواعد را رعایت نمایند.

کنترل حقوقی شرکت‌های چند ملیتی به طور کلی به سه قیم قابل تفکیک است:

۱- خود کنترلی:

بدین معناست که خود شرکت چند ملیتی خود را تحت قاعده در آورد .یعنی این امر بر عهده شرکت‌های مادر است که با وضع قواعد متناسب فعالیت شرکت‌های تابعه خود را در اقصی نقاط جهان کنترل نمایند و از ارتکاب تخلفات و تخطی‌های مختلف آنان جلوگیری به عمل آورند.اما بایستی گفت اثبات کوتاهی و قصور شرکت مادر در انجام این تعهد بسیار مشکل است.

۲- کنترل داخلی:

بدین معناست که کشور میزبان فعالیت شرکت‌های چند ملیتی را از طریق وضع و تصویب قواعد و مقررات متناسب تحت قاعده درآوردو آنرا کنترل نماید.اما امری که در اینجا باید مورد تاکید قرار گیرد متناسب بودن این قواعد و مقررات است به نحوی که عرصه را برای شرکت‌های چند ملیتی تنگ ننماید و آنها بتوانند به نحو مقتضی جذب کشورهای میزبان شوند و جاذبه سرمایه گذاری در این کشورها از بین نرود.

۳- کنترل خارجی:

این امر هم به معنای کنترل خارجی و بین المللی شرکت‌های چند ملیتی می‌باشد که در این امر بایستی نهادها و موسسات بین المللی دخالت نمایند.موسساتی مثل آنکتاد (کمیته تجارت و توسعه ملل متحد) و سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه از طریق انتشار رهنمودها و توصیه نامه‌ها به این امر مبادرت می‌ورزند. شرکت‌های چند ملیتی بزرگ نیز که نمی‌خواهند نیک نامی تجاری و اعتماد و اطمینان کشورهای میزبان را که طی سالیان دراز به‌دست آورده اند از دست دهند به این قواعد گردن می‌نهند.

نتیجه گیری

با توجه به مباحث طرح شده می‌توان گفت که حضور شرکت‌های چند ملیتی اگر به‌صورت آزاد و بی قیدو شرط باشد همان‌گونه که گذشت می‌تواند آثار بسیار مخربی برای کشور میزبان در حال توسعه از جمله ایران داشته باشد اما این بدان معنا نیست که بایستی اینگونه شرکتها را تحریم نمود و از منافع بسیار کلانی که می‌توانند برای کشور میزبان دربر داشته باشند چشم پوشی نمود. پس بایستی درهای اقتصاد کشور را باز نمود و پذیرای سرمایه گذاران خارجی بود اما همراه با کنترل حقوقی این گونه شرکتها و سرمایه گذاران.کنترل به معنای قاعده مند نمودن فعالیت و رفتار شرکت‌های چند ملیتی است.

این کنترل به سه نحو قابل تصور است. خود کنترلی که توسط شرکت اصلی و مادرنسبت به شرکت‌های تابعه صورت می‌پذیرد. کنترل داخلی که توسط کشور پذیرای سرمایه و میزبان است با قواعد و مقررات تشویقی و تحریمی خود که در ایران در این ارتباط قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی را داریم. این قانون سعی نموده است که از یک سو قواعد رفتاری را علیه شرکت‌های سرمایه گذار وضع نماید و از سوی دیگر حاوی قواعدی است که سعی می‌کند تا جاذبه سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران خارجی ایجاد کنند.

و در نهایت کنترل خارجی که عبارتست از قواعد و رهنمودهای منتشره توسط موسسات بین المللی چون اتاق بازرگانی،آنکتاد و آنسیترال. بنابراین بایستی شرکت‌های چند ملیتی و سرمایه آن جذب کشور شوند و از آن بهره برداری نمود و موانع موجود را مرتفع کرد اما در نهایت آنچه بیش از همه اینها می‌تواند موثر واقع شود عملکرد خود کشورهای میزبان است که چگونه برخوردی با این شرکتها از خود بروز دهند.یوق بردگی بر گردن نهند و همه چیز را ببازند یا همچون کشورهایی مانند چین برخوردی زیرکانه داشته باشند و از این شرکتها بهره وری کنند.

فهرست‌منابع:

۱- دکتر ابوالفضل تاجی شریعت پناهی ، حقوق اساسی و نهادهای سیاسی ، جلد اول «کلیات و مبانی» انتشارات دانشگاه تهران

۲- ابراهیم بیک زاده – جزوه حقوق بین الملل عمومی ۲ دانشگاه شهید بهشتی

3-see Magnus Blomstroom-Foreign Invenstment

4-see Michael p.Todro-Econimic Development in the Thirdword-1991

5-see John V. Grager-Technology and International Relations.1979

6-see Steven W.Langdon-Multinational Corporation in the political Economy of Kenya.1981

7-j.H.Farrar.Farrars Company Law.Third Edition-1991

8-Philippe MOREAU DEFFARGES.Relations Internationales d'Augourd´hai 4modit.STH.1992

قوه قضائیه

مشاور معاون حقوقی قوه قضائیه عنوان کرد

محرومیت از حقوق اجتماعی، جایگزینی برای حبس

مشاور معاون حقوقی قوه قضائیه گفت: دادگاه به جای مجازات حبس می‌تواند مجرم را از برخی حقوق اجتماعی محروم کند که این نوع مجازات تنبیهی برای مجرم است. محمد رضا ساکی در گفتگو با میزان درباره تاثیر مجازات جایگزین حبس در کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها اظهار کرد: مجازات‌های جایگزین حبس از نظر تاریخی در کشورهای دنیا سابقه دیرینه‌ای داشته که این موضوع دستاورهای بسیار مفید و موثری به همراه دارد.

تصویب قانون مجازات اسلامی خلاء قانونی را رفع کرد

وی تصریح کرد: در زمینه مجازات‌های جایگزین حبس تا سال ۱۳۹۲ با خلاء قانونی مواجه بودیم اما با تصویب قانون مجازات اسلامی در سال ۹۲ این خلاء قانونی مرتفع شد. به گفته مولف کتاب حقوق جزای عمومی، قانونگذارمجازات‌های جایگزین را به عنوان یکی از تدابیر مفید و با هدف کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها و جلوگیری از تاثیرات مضر در مجازات حبس در جرائم غیرمهم تصویب کرده است تا در مواردی که امکان اصلاح شخص با مجازات‌های جایگزین وجود دارد بتوان او را بر اساس این شرایط و ضوابط به جامعه برگرداند. وی با بیان اینکه در زمینه اجرای قانون مجازات‌های جایگزین حبس زیرساخت‌های لازم و امکاناتی مورد نیاز است، خاطر نشان کرد: قانونگذار پیش‌بینی کرده آیین نامه اجرایی مجازات جایگزین حبس باید به تایید رئیس قوه قضائیه برسد که به تازگی آیین نامه اجرایی آن به امضا رسیده و منتشر شده است.

افراد دارای جرائم غیرمهم از مجازات جایگزین حبس بهره‌مند می‌شوند

معاون اسبق دانشگاه علوم قضایی با بیان اینکه ابزار کافی برای اعمال مجازات‌های جایگزین حبس در اختیار دادگاه‌ها وجود دارد، ادامه داد: افرادی که دارای جرائم غیرمهم هستند که موارد آن نیز در قانون مشخص شده است به جای رفتن به حبس و تحمیل آثار ناگوار حبس به خود، خانواده‌هایشان و جامعه می‌توانند به وسیله مجازات جایگزین حبس دین خود به جامعه ادا کنند. وی با اشاره به اینکه در قانون ۵ مورد به عنوان مجازات جایگزین حبس پیش بینی شده است، گفت: اولین مورد مجازات جایگزین حبس دوره مراقبت است و قانونگذار به قاضی اجازه داده تا مجرم به جای حبس، تحت مراقبت و نظارت قاضی اجرای احکام که او یا نیز از مددکاران اجتماعی استفاده خواهد کرد زندگی محکوم را در یک دوره زمانی مشخص تحت مراقبت قرار داده و دادگاه می‌تواند دستورات مختلفی را صادر کند. این استاد حقوق جزا و جرم‌شناسی دانشگاه اظهار کرد: در صورتی که فرد محکوم کارهایی را که بر عهده او به عنوان مجازات قرار گرفته را به درستی انجام دهد با مراقبت و کنترل، محکومیت او به این ترتیب اجرا خواهد شد.

محکومان مکلف به ارائه خدمات در مجازات جایگزین حبس هستند

وی در ادامه با اشاره به دومین مورد استفاده از مجازات‌های جایگزین حبس افزود: دومین مورد انجام کار و خدمات عام‌المنفعه است و محکوم مکلف می‌شود تا به جای حبس در طول یک مدت زمان مشخص که در قانون آمده و توسط دادگاه مشخص می‌شود کارهای عام المنفعه‌ای را به صورت رایگان و با میل و رضایت محکوم علیه انجام دهد. رئیس کمیسیون جزایی معاونت حقوقی قوه قضائیه گفت: نوع و موارد خدمات و کارهای عام المنفعه جایگزین حبس در قانون و آیین نامه اجرایی آن پیش بینی شده است و برخی از سازمان‌ها، ادارات دولتی و شبه دولتی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی می‌توانند محکومینی را که باید خدمات عام المنفعه ارائه دهند پذیرفته و در امور آموزشی، بهداشتی، زراعی، کارگری، کارهای خدماتی و از قبیل آن به‌کار گیرند.

پرداخت جزای نقدی روزانه به جای مجازات حبس

وی با بیان اینکه جزای نقدی روزانه یکی دیگر از موارد مجازات جایگزین حبس است که در قانون پیش بینی شده، افزود: در مواردی قاضی به جای مجازات حبس، مجرم را محکوم می‌کند که بخشی از درآمد روزانه خود را به عنوان جزای نقدی پرداخت کند که میزان این مبلغ در قانون مشخص شده است و به نحوی خواهد بود که مشکلی در امرار معاش او ایجاد نکند. مشاور معاون حقوقی قوه قضائیه در ادامه گفت: بر اساس قانون یک هشتم تا یک چهارم از درآمد روزانه مجرم به‌عنوان جزای نقدی روزانه او تعیین می‌شود. وی خاطر نشان کرد: یکی دیگر از موارد مجازات‌های جایگزین حبس مجازات جزای نقدی است که با جزای نقدی روزانه این تفاوت را دارد که اولی به صورت ماهیانه پرداخت می‌شود اما دومی به صورت یکجا باید پرداخت شود، مگر اینکه قاضی اجرای احکام با اذن دادگاه در ازای قانون آیین دادرسی کیفری جدید که از اول تیرماه سال۹۴ لازم‌الاجرا می‌شود جزای نقدی را تقسیط نماید. ساکی اذعان داشت: لازم به یادآوری است که هر دو نوع جزای نقدی به عنوان جایگزین حبس با جزای نقدی به عنوان مجازات اصلی تفاوت اساسی دارد، ضمانت اجرای جزای نقدی به عنوان مجازات اصلی مطابق ماده ۲۷ قانون مجازات اسلامی به ازای هر ۳۰۰ هزار ریال یک روز بازداشت بدل از جریمه بوده و حداکثر آن مطابق ماده ۲۹ همین قانون سه سال است اما ضمانت اجرای جزای نقدی روزانه و جزای نقدی به عنوان جایگزین حبس بازگشت به مجازات اصلی یعنی همان مجازات حبس مذکور در حکم دادگاه است. معاون اسبق دانشگاه علوم قضایی به مورد پنجم از مجازات‌های جایگزین حبس در قانون اشاره کرد و افزود: دادگاه به جای مجازات حبس می‌تواند مجرم را از برخی حقوق اجتماعی محروم کند. وی خاطر نشان کرد: مواردی از قبیل منع از رانندگی، اجازه ندادن برای داشتن دسته چک و منع از داشتن سلاح حتی مجاز از موارد محرومیت از حقوق اجتماعی در مجازات‌های جایگزین حبس است. ساکی اظهار کرد: با اتخاذ تدابیر و اقداماتی در زمینه مجازات جایگزین حبس از جمعیت کیفری زندان‌ها کاسته می‌شود که این اقدام به نفع جامعه و فرد خواهد بود. وی افزود: تعیین مجازات جایگزین حبس توسط دادگاه و به موجب قانون در مواردی الزامی، در مواردی اختیاری و در مواردی هم ممنوع است که تفصیل آن در قانون مجازات اسلامی آمده است.

مجازات جایگزین حبس در نوع خود مترقی‌ترین نوع مجازات است

ساکی در پایان گفت: مجازات جایگزین حبس در نوع خود مترقی‌ترین مجازات محسوب شده و رهاورد تفکرات انسان‌دوستانه و دستاورد اندیشه دانشمندان مختلف از جمله جرم‌شناسان و کیفرشناسان محسوب می‌شود.

روی خط آفتاب

۸۸۳۱۸۵۵۵-۸۸۳۱۸۵۵۶ پیام کوتاه ۳۰۰۰۱۴۱۴۲۷
aloaftab@gmail.com

سریال «درحاشیه» چون نیت خیلی‌ها را برملا می‌کند دشمنانی پیداکرده و عده‌ای دردشان آمده اما این مهم نیست، مهم این است که بسیاری از مردم را شاد و خوشحال کرده است.

۰۹۱۲...

باعرض سلام و درود بی‌پایان و خداقوت. حالا که افزایش قیمت‌ها بدون هماهنگی با دولت محترم ممنوع اعلام شد، دولت محترم این تصمیم بسیارعالی خودش را مغتنم و افزایش احتمالی قیمت‌ها توسط شرکت و کارخانجات تولیدی و... را با دریافت درخواست مستندات و دلایل از آنها، تصمیم افزایش آنها را مورد بررسی قرارداده و در این راستا حتی‌الامکان با حمایت‌های مالی و راهکارهای دیگر می‌تواند مانع عملی شدن بشود.

۰۹۳۸...

از برخی نماینده‌های مجلس خواهش می‌کنم خواسته و نظرهای خود را به اسم خواسته‌های ملت بیان نکنند. سپاسگزارم از آفتاب‌یزد به خاطر انعکاس اخبار جامع.

۰۹۱۲...

حضرت امام موسی کاظم(ع) می‌فرمایند: کسب امور دنیوی و اخروی جز با تحمل رنج و مشقت امکان‌پذیرنیست، پس مؤمن تلاش خود را بیشتر برای امور اخروی می‌کند، زیرا ماندگارتراست.

۰۹۳۸...

حضرت امام حسن مجتبی(ع) می‌فرمایند: صبر، خیری است که در آن شری نیست.

۰۹۳۸...

سلام، به مسئولان بانک‌مرکزی و مرکز آمار یادآوری می‌کنم که در محاسبه تورم، افزایش یا کاهش قیمت‌ها نسبت به ماه، سال یا دوره مشابه سال قبل سنجیده می‌شود نه هر ماه نسبت به ماه قبل. اگر حتی در جهت کاهش هم باشد تورم ۱۲ماه قبل منتهی به ماه ارائه آمار باید جمع جبری و نتیجه به‌عنوان تورم اعلام شود لذا آنچه در جامعه لمس می‌شود همین است، بنابراین پیشنهاد می‌کنم تهیه‌کنندگان این ارقام اندکی بامردم عادی همراه شوند.

۰۹۱۲...

سایت مرتبط با آیت‌الله مصباح‌یزدی که تفاهم به‌عمل آمده با ۱+۵ را با قرارداد ترکمنچای مقایسه نموده است، ممکن است از آقایان سوال شود زمانی‌که قطعنامه‌های تحریم بر علیه کشورمان صادر می‌گردید، آنها کجا بودند و چرا تا آخرین روز از اشتباهات دولت سابق پشتیبانی کردند؟

۰۹۱۰...

جناب روحانی چندباربگوییم که مسئولیت نباید باعث شود شما از پایین‌ترین لایه‌های جامعه غافل شوید؟ اگر استاندارانتان فعال باشند شما چشم وگوشی شنواتر خواهید داشت. کار سختی نیست که درهراستان یک نفراز خود مردم را امین بدانید.

۰۹۱۸...

لطفا در قسمت پیگیری‌هایتان از شورای شهر کرمانشاه و اعضای آن هم خبری بگیرید. چرا این شهر ویران شده از جنگ ۸ساله و عدالت۸ساله یک دلسوز ندارد و هر کسی که می‌رسد زخمی بر پیکره‌اش می‌زند.

۰۹۱۸...

برای چند روز مجبورشدم رادیوپیام را گوش کنم، از بس که ناامیدکننده و کسل‌کننده و بی‌محتوا بود، شنیدن سکوت! برایم جذاب‌تر از موسیقی‌های بی‌ارزش و تکراری وعهدبوقی و سخنان بی‌ارزش مجریان زحمتکش آن بود.

۰۹۱۸...

بابت احترام به خوانندگانتان در امر رایگان بودن ضمیمه، سپاسگزارم. این حرکت نشان از مردمی بودن شما و افکارتان و چارچوب فعالیتتان دارد. موفق و حقگو باشید مثل همیشه.

۰۹۱۸...

تهاجم نظامی رژیم دیکتاتوری و ضدحقوق بشری و تمامیت‌خواه آل سعود با هماهنگی استکبارو تروریست‌های تکفیری داعش و القاعده به کشور یمن، انتهای قدرت سیاسی افراطیون وهابی است برای بقا در حاکمیت. زیرا مردم آگاه کشورهای عربی به دموکراسی و حقوق شهروندی نیاز دارند و باید به حکومت جمهوری برسند. دیگر صدور فتواهای جعلی برای تسلط بر کشورها و مردم قانع کننده نیست. مردم آزادی، استقلال، رفاه، عدالت اجتماعی، عدم‌تبعیض، مساوات، برابری درقانون را حق و حقوق انسانی و الهی می‌دانند.

۰۹۳۶...

پیامبراکرم(ص): امت من مادامی که امربه معروف و نهی ازمنکرکنند در خیر و خوشبختی و برکت خواهند بود و درصورت ترک این دوفریضه الهی اشرار بر آنها مسلط شوند پس هرچه دعاکنند مستجاب نشود.

۰۹۱۲...

جناب آقای روحانی، رئیس‌جمهور محترم، با تشکر از زحمات شما، از قدیم گفته‌اند، کار را که کرد، آنکه کار را تمام کرد. پس لطفا بیایید کار بیمه همگانی رایگان (اصل بیست ونهم قانون‌اساسی) را کاملا اجرایی کنید.

۰۹۱۳...

پیام های مردمی در صفحات۲-۶-۸-۱۲